

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Innlegg på UHRs representantskapsmøte 13. mai

Ambisjoner og insentiver for kvalitet

Statssekretær Bjørn Haugstad

"Vi sprer ressursene til forskning og høyere utdanning for tynt. Vi har for mange små og sårbare fagmiljø som tilbyr de samme utdanningene. Det fører til at mange små institusjoner legger strategier for å konkurrere med hverandre i stedet for å samarbeide."

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen
Kontaktkonferansen januar 2014

Bakgrunn – samfunnsbehov

1. Høykostland – ny kunnskap for produktivitet og verdiskaping
2. Velferdsstatens utfordringer – ny kunnskap for å håndtere velferdsforventninger
3. Kunnskap for vår tids globale utfordringer (f. eks klima, helse og bærekraftig bruk av naturressurser)
4. Absorpsjonskapasitet – for å nyttiggjøre oss kunnskap utenfra
5. Kultur for kontinuerlig forbedring

Status norsk UH-sektor - utdanning

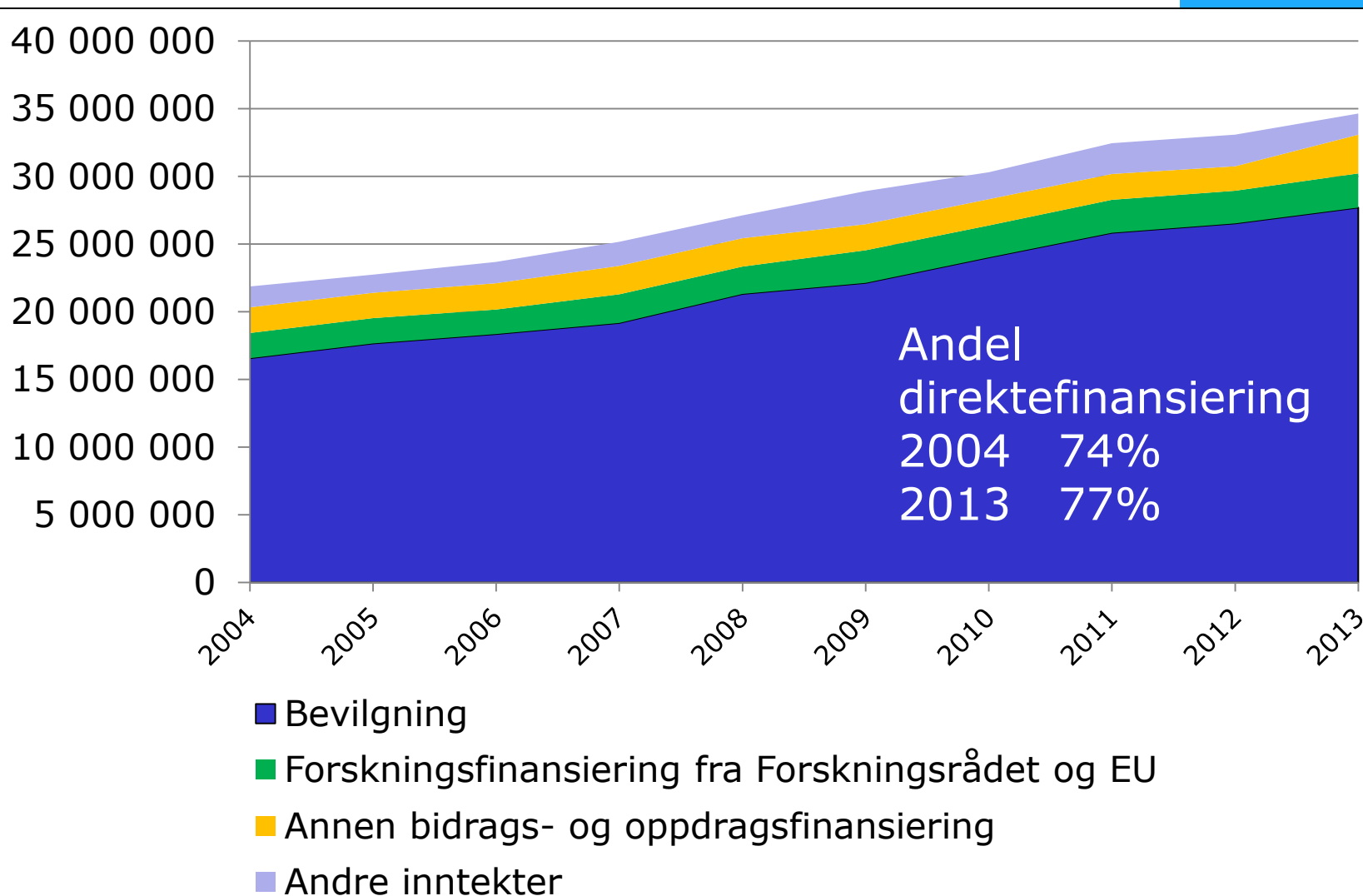
- Positivt
  - Sterk vekst i antall studenter
  - Økt internasjonalisering
  - Gjennomføring av k-reformen
- Utfordringer
  - Ujevn og for lav akademisk standard
  - Svak gjennomføring/ høyt frafall
  - Studenter kritiske til studiekvalitet
  - Lærere kritiske til studentenes studieforutsetninger og innsats
  - Arbeidslivet etterlyser teknologi/ helsefag

Status norsk UH-sektor - forskning

- Økt publisering, mer internasjonalt orienterte forskere
- Flere doktorgrader enn noen sinne
- Men: kvantitet heller enn kvalitet?
- Manglende gjennomslagskraft
  - Færre siteringer enn S og DK
- Lav deltagelse i EUs rammeprogram sammenlignet med andre nordiske
- Mange små og svake fagmiljøer:

«The research [...] was fragmented, without a sufficiently clear focus and sometimes without appropriate methodological consideration, which resulted in superficial results.”

Inntekter fordelt på inntektskilde - statlige

Premisser for strukturgjennomgang

- Tilgangen til høyere utdanning skal ikke svekkes, men tenke nytt og bruke mulighetene den teknologiske utviklingen gir
- Utdanning og forskning av god kvalitet i robuste fagmiljøer som ufravikelig krav
- Administrasjon med kapasitet og kompetanse til å støtte opp under utdanning og forskning
- Styrer med ansvar for kjerneoppgavene og samfunnsoppdraget i regionen, i tillegg til den strategiske rollen og kontrollfunksjonen.
- Ikke en diskusjon om studiesteder, men om institusjoner

Spørsmål departementet stiller seg

- Bør alle institusjonene ha alle faglige fullmakter?
- Bør alle institusjoner ha en posisjon til å kunne lykkes på nasjonale og internasjonale konkurransearenaer
- Bør alle institusjoner som gir lærerutdanning ha kompetanse og kapasitet til å gi tilbud om master innen alle de sentrale skolefagene?
- Hva slags struktur sikrer institusjonene en profesjonell administrasjon som støtter godt opp om kjerneaktivitetene og kan håndtere komplekse administrative saker som eks. EU-prosjekter og offentlig anbudsregler?

Spørsmål – antall kandidater

- Hvor mange kandidater må utdannes ved institusjonen/utdanningen for at den skal ha en viktig funksjon mht å bidra til å dekke arbeidsmarkedets behov?
- Hvor lave kandidattall er forenelig med studiekvalitet, robusthet og kostnads-effektivitet?
- Bør små mastergradstilbud samles på noen utvalgte høyskoler for å sikre at studentene inngår i et fagmiljø?

Fra SAK til SAKS

- Samarbeid, Arbeidsdeling og Konsentrasjon suppleres med Sammenslåing

- Kriterier for SAKS: Kvalitet, Robusthet, Effektivitet
- Sammenslåing uten solid forankring i institusjonene siste utvei

Virkemidler for kvalitet, robusthet, effektivitet

- Reelle ambisjoner kombinert med vilje til nødvendig omprioritering
- Kultur for kontinuerlig forbedring
- Strukturerende virkemidler
  - Faglige fullmakter
  - Akademiske standarder (EQF) som følges opp (evalueringer)
  - Minimumskrav av ymse slag
  - Finansieringsmodell og incentiver
  - Tildelingsbrev, etatsstyring
- Sammensetning av universiteter og høyskoler – SAKS

Eksempel på mulige grep for akademisk standard

- Nasjonal eksamen i fag med rammeplan
  - NOKUT:
    - Gjennomgang av tilsynsmodell
    - Internasjonal peer review av studietilbud
    - Gjennomgang av beskrivelser av *læringsutbytte* (tilstrekkelig ambisiøst?), *eksamen* (relevant for beskrevet læringsutbytte?), praksis for *karactersetting* (strengt nok?)
    - Nasjonal kvalitetssikring gjennom re-sensur basert på stikkprøver
- (Ja, dette er mulig uten å svekke akademisk frihet)

Oppdrag - bakgrunn

- Kritisk egenvurdering av nåsituasjon
- Demografisk utvikling i rekrutteringsgrunnlaget
- Politiske forventninger til styrket akademisk standard i studietilbud, mobilisering for H2020, osv
- Dagens økonomiske rammebetingelser; ikke økning i ikke-resultatavhengige bevilgninger fra KD

Oppdrag i substans (1)

- Ønsket strategisk profil 2020
  - Faglige prioriteringer (forskning og utdanningstilbud)
  - Konkrete ambisjoner innen kjerneoppgavene utdanning, forskning, kunnskapsdeling
  - Viktigste målgrupper og partnere
- Kritisk vurdering av egne forutsetninger for å realisere strategisk profil

Oppdrag i substans (2)

- Hovedgrep for å realisere strategisk profil
- Særskilt vurdering av SAKS
- Identifisering av nødvendige endringer i rammebetingelser (unntatt "mer penger")
- Kan ta utgangspunkt i eksisterende planer
- Gjelder alle statlige UH-institusjoner